

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMENÍ V PRAZE
FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA
Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Zvuková Tvorba

OPONENTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE:

ADAM VONEŠ – GRAMOFONOVÁ DESKA

OPONENT: MAX DVOŘÁK

Ve svém textu rozebírám kladné i záporné stránky textu, v obou rovinách by bylo možné hovořit více a déle, nicméně vzhledem k limitům formátu oponentury vybírám jen některé z nich.

Adam Voneš správně identifikuje řadu sociálních fenoménů, které jsou pro současné nakládání s vinylovou deskou symptomatické, resp. jsou symptomatické v obecné rovině pro retromanickou kulturu zkříženou s obsesivní digitální reprodukcí médií obecně - např. fetišizaci zvuku praskání gramofonové desky apod.

Kladně hodnotím také fakt, že autor zmiňuje i politicko-ekonomické stránky výroby a distribuce vinylů - frustrace indie labelů, které v hubených letech udržovaly svými limitovanými edicemi továrny při životě, a v dnešní době musejí a svoje výlisky čekat řadu měsíců, je ukázkovým příkladem pokřivenosti tzv. „neviditelné ruky trhu“, a v rámci fenoménu vinylového revivalu hraje důležitou roli.

Nejsilnější částí textu jsou kapitoly o nostalgii a způsobu poslechu. Přestože v předchozí části textu hovoří o nově nabyté auře nových vinylů, domnívám se, že svým způsobem se v myšlenkách předběhl a tou auroou jsou v dnešní době právě tyto nenávratné vzpomínky posluchačů. Stejně jako emotivní hudba ve filmu i vinylová deska je v dnešní době pro řadu lidí nástrojem pro kontrolované vyvolávání emocí. Zcela zásadní je však určitě úsek textu zabývající se kontextem poslechu - spolu s citovaným Stockfeltem Voneš identifikuje zásadní aspekt konzumace vinylu, tedy jeho místní fixaci, nutnost apriorního naladění posluchače na „poslechový mód“ a tedy i přiblížení se mýtu „ideálního posluchače“.

V textu se objevuje řada tvrzení, která jsou podávána sebevědomě, přesto se jedná o fabulace či domněnky nepodložené nebo zcela nedoložitelné. V některých případech Vonešovi slouží pro rychlejší argumentaci, kterou lze ale při bližším ohledání záhy rozporovat. Mám na mysli např. tvrzení, že „majitel má největší vliv na vlastnosti vinylu jakožto hudebního nosiče (...)“. To zcela jistě není pravda - největší vliv má (sestupně) autor hudby, producent alba, autor mixu a masteringový inženýr - špatné zacházení ze strany majitele hotového nosiče je skutečně už spíše jakýsi filtr.

Voneš rozporuje Benjaminovu teorii ztráty aury. Zdá se, že přestože se Voneš opakovaně obrací kriticky směrem k falešné autenticitě dnešního světa, ritálům spojeným s konzumací desek tuto auratickou potenci přisuzuje, přestože je to aura falešná, protože zkrátka se jedná o médium reprodukované, a zdánlivá aura jedinečnosti nálezu na půdě a prvního poslechu je téměř identická pro všechny paralelní nálezce a posluchače.

Obecně si myslím, že by práci prospělo, pokud by Voneš psal konkrétněji, aby i čtenář, který s autorem textu není tzv. na stejné vlně [tj. nejde např. o generačního souputníka, který tzv. „ví, o čem je řeč“], rozuměl např. tomu, jaké platformy má Voneš na mysli ve větě „byli jsme svědky mnoha nových internetových platform distribuce hudby, které také měli být revoluční.“ Řada podobných tvrzení by obstála lépe, pokud by byla podložena konkrétními daty či příklady.

Problematická jsou určitě i některá tvrzení hraničící s fabulací či (ne)vědomým zjednodušováním. Voneš např. trvdí, že vinylová deska je jediný hudební nosič, která v sobě zahrnuje viditelnou a hmatatelnou podobou hudby, a zcela tak opomíjí starší formy hudebního záznamu, ať už voskový fonografický válec nebo válce hracích skříní. Podobně by bylo možné polemizovat s domněnkou, že vinylová deska je otevřena „všem způsobům mimozemské interpretace“ - je to neověřitelné tvrzení.

Domnívám se, že největším pozitivem Vonešova textu je to, co mu možná bude z některých stran vytýkáno. Voneš razantně vykročil z komfortní zóny technicistního rozboru fenoménu vinylu, komentování dat a triviálního kompilování vhodných citací, které by leckdo ze strany absolventa Katedry zvukové tvorby mohl očekávat - přece jen jedná se primárně o technický obor. Ve Vonešově případě způsob psaní odpovídá parametrům kritické teorie a já se domnívám, že se jedná přesně o takový směr uvažování a psaní, který odpovídá požadavkům současného světa na absolventy VŠ. Voneš ukazuje, že je o fenoménech spojených se svým oborem uvažovat kriticky a propojovat svojí práci s poznatky z dalších sfér vědění, jako např. sociologie, psychologie či kritické teorie, a je schopný vše koherentním způsobem podat, navíc na mnoha místech textu dochází k mnoha skutečně zajímavým poznatkům.

Obecně práci hodnotím jako zdařilou a navrhuji ji k ohodnocení známkou B.